

Multidisciplinaire afspraken bij extreem geweld voor eerste eenheden

Datum	19 december 2023
Steller	Bram Jacobs

De eenduidige afspraken bij extreem geweld vormen de uitgangspunten voor het multidisciplinaire OTO-programma extreem geweld en sluiten aan op hetgeen landelijk is vastgesteld tussen de diverse veiligheidspartners (o.a. in overleg directeuren veiligheidsregio en Ambulancezorg Nederland). De afspraken richten zich in eerste instantie op de inzet van de eerste eenheden van de politie, brandweer en ambulancezorg. De eerste eenheden spelen een cruciale rol voor het benutten van het "gouden uur" en dit sluit daarmee aan bij het uitgangspunt: *"Do the most for the most"*.

De onderstaande afspraken voor de eerste aangekomen eenheden zijn bedoeld om slachtoffers van extreem geweld snel en veilig te redden en het inzetten van eerste (levensreddende) handelingen uit te voeren. **Als bijlage van dit document zijn multidisciplinaire zonekaarten opgesteld waarin de (multidisciplinaire) afspraken per dienst te vinden zijn (kaart voor eerste eenheden en kaart voor command & control).**

Extreem geweld

Extreem geweldsincidenten vragen voorbereiding bij hulpdiensten. Onder extreem geweld vallen:

- Incidenten of aanslagen met vuur- of steekwapens, handgranaten;
- Incidenten of aanslagen met objecten (voertuigen, vaartuigen, vliegtuigen, drones);
- Incidenten of aanslagen met explosieven (bomaanslag);
- Incidenten of aanslag met een gevaarlijke stof (CBRN);
- Gijzeling of geplande aanhouding;
- De hulpverleners zijn zelf doelwit van een incident of aanslag.

Zone-indeling

In geval van extreem geweld is het benoemen van de grenzen van de hot-, warm- en coldzone van groot belang. De indeling duidt het gevaarsniveau en geeft de bijhorende handelingsperspectieven voor de verschillende hulpdiensten. De moeilijkheid in het veld is om exact te duiden waar de grenzen van de zonering liggen. De zones zijn in dergelijke scenario's dynamisch, continu zal er bepaald moeten worden of de gestelde grenzen de juiste zijn. Dit vergt vertrouwen, gezamenlijke perceptie van kijken, beschrijven en communiceren.

Let op!!

Naast een statische situatie (zonering) kan het ook voorkomen dat een situatie dynamisch van aard is (denk aan Londen; aanslag met voertuig, daarna verplaatsend met mes). Dit vergt een andere manier van perceptie en optreden.

HOT-ZONE

ONVEILIG GEBIED

Onveilig gebied waarbinnen zich aanslagplegers bevinden, (restanten van) explosieven aanwezig zijn of gevaarlijke stoffen vrijkomen. In deze zone treedt uitsluitend de politie en/of de brandweer op¹. De inzet in de hotzone is erop gericht om het gevaar uit te schakelen. Politie, burgers en/of brandweer zullen indien mogelijk slachtoffers redden uit de hotzone en zo snel mogelijk de zone verlaten.

De hotzone kan zich verplaatsen, bijvoorbeeld bij een actieve schutter. Ook kunnen er snel achter elkaar meerdere incident gebieden ontstaan met ieder een hot-, warm- en coldzone. Dit fenomeen maakt snelle informatie-uitwisseling tussen de hulpdiensten cruciaal. Om deze reden moet de deelnemers aan het motorkapoverleg op zicht- en spreekafstand van elkaar blijven (ook valt te denken aan een aparte RMG groep). Dit vergt specifieke vaardigheden om eenduidig te observeren, beschrijven en communiceren.

Zodra het directe gevaar is weggenomen is er geen hotzone meer. Dit bepaalt de politie (of brandweer bij CBRN).

WARM-ZONE

BEPERKT VEILIG GEBIED ('acceptabel risico')

Beperkt veilig gebied, tussen de hot- en coldzone, toegankelijk voor de hulpdiensten. In deze zone vinden snelle levensreddende handelingen en aangepaste hulpverlening plaats. Slachtoffers worden zo snel als mogelijk verplaatst naar de coldzone.

De warmzone is een doorgangszone naar de coldzone, waarin hulpverleners en slachtoffers zo kort mogelijk moeten verblijven. Wel doen hulpverleners hier korte levensreddende handelingen, zoals het aanbrengen van een tourniquet. Aanwijzingen van de politie ten aanzien van looproutes en beschutting (corridor) dienen te worden opgevolgd. De politie zorgt voor beveiliging en afscherming van de warmzone/corridor. De brandweer en ambulance werken samen binnen de warm-zone.

Wanneer het gevaar is weggenomen is het aan de politie (extreem geweld) of de brandweer (CBRN of fysieke veiligheidsaspecten) om te bepalen of de zone vanwege restrisico's warmzone blijft of dat de warmzone tot coldzone wordt verklaard.

COLD-ZONE

VEILIG GEBIED

Veilig gebied waarbinnen de hulpdiensten veilig kunnen werken, conform de standaard bij grootschaligheid.

¹ In geval van een aanslag met vuur- of steekwapens of in geval van een geplaatst explosief is de hotzone alleen toegankelijk voor de politie. In geval van CBRN is de hotzone alleen toegankelijk voor de brandweer (indien er geen aanslagplegers meer aanwezig zijn). Handelingswijze brandweer conform CBRN protocollen.

Afspraken eerste eenheden (eerste eenheden, bij nog niet aanwezig zijn van het CoPI)*

Eerste eenheden van politie, brandweer en ambulancezorg bepalen een plek voor motorkapoverleg (MKO)² (al dan niet in samenspraak met eigen meldkamer):

- Eerste eenheden van politie, brandweer en ambulancezorg bepalen een plek voor motorkapoverleg³, op de grens van de **warm-** en **cold-zone**. Wanneer de eerste eenheden niet kunnen komen tot een (motorkap)overleg, informeert de meldkamer de hulpdiensten over de zonegrenzen en corridors⁴, welke bepaald worden door de politie. Alle hulpdiensten worden standaard en gelijktijdig gealarmeerd bij extreem geweld.
- Bepaal wie commando/regie voert in het MKO. Blijf op spreek- en zichtafstand van elkaar.
- Overweeg één gespreksgroep aan te maken voor eenduidige communicatie (RMG-groep).

Het motorkapoverleg (MKO) bepaalt de zonegrenzen, de corridors en overnameplaatsen

- De politie stelt de zonegrenzen vast van de verschillende zones, de corridors en de overnameplaatsen, gehoord hebbende de andere operationele diensten. Hierbij geldt:
 - Bij zich verplaatsende bronnen, verschuift de hotzone. Er kunnen meerdere hotzones zijn.
 - De deelnemers aan het motorkapoverleg rapporteren en communiceren de ontwikkelingen in de veiligheidssituatie direct door naar de eigen meldkamer en de eenheden van de eigen discipline.
 - Het motorkapoverleg blijft gedurende de inzet op zicht- en spreekafstand van elkaar voor snelle informatie-uitwisseling. Zij dienen dezelfde wijze van kijken, beoordelen en communiceren te hanteren. Zet 'koppels' in van brandweer en ambulance om te opereren in de warm-zone. Stem dit af in het MKO.
 - Durf los te laten en geef vertrouwen in het zelfsturende vermogen van de eenheden.

De politie bepaalt opstelplaatsen, locaties voor opvang slachtoffers en aan- en afvoerroutes en de beveiliging van deze locaties, na consultatie van de brandweer en ambulance.

De operationele diensten in het motorkapoverleg bepalen gelijk als in de reguliere situatie en krijgen akkoord van de politie voor:

- Opstelplaatsen, aan- en afvoerroutes (verkeerscirculatie brongebied)
- Overnameplaatsen van de hot naar de warm en van de warm naar de cold-zone
- Locaties voor gewondenverzamelplaatsen
- De beveiliging van deze locaties.

LET OP!!!

*Deze afspraken gelden wanneer er nog geen CoPI aanwezig is. Bij aanwezigheid Ovd's gaat het geldende MKO gewoon door, het is dus een **doorlopend MKO**. Zet bij dit soort incidenten snel een 2^e Ovd in per discipline.*

CoPI

Bij opschaling naar GRIP 1 of hoger wordt conform het RCP en CoPI ingericht dat belast is met de multidisciplinaire operationele leiding ter plaatse en daarmee de *incidentcoördinatie*. In afwijking van het RCP blijft het motorkapoverleg (MKO) wel operationeel naast het CoPI en richt zich in

² Motorkapoverleg, ook wel multidisciplinair afstemmingsoverleg genoemd. Disciplines vormen hier hun beeld en stemmen af.

³ Bij aanslagen met steekwapens, vuurwapens of explosieven bepaalt de politiefunctionaris in het motorkapoverleg de grenzen van de zones. Bij brand, instorting of CBRN bepaalt de brandweerfunctionaris deze.

⁴ De corridor betreft een beveiligde verbinding tussen de zones.

opdracht van (en onder gezag van) het CoPI als een soort vooruitgeschoven commandopost op de *incidentbestrijding*.

Meer info en opleiding?

Meer aanvullende documenten vanuit de Veiligheidsregio Utrecht zijn te vinden op www.crisisutrecht.nl. Vragen (ook over opleidingen) kunt u stellen via loket.preparatie.cbg@vru.nl.